

Sene : 2-No. 235
Başmuharriri:
Nizamettin Nazif

Cumartesi 19 Temmuz 1941

İdarehane: Cağaloğlu, Nuru-
osmaniye caddesi No: 36Günün En Son Haberlerini Verir
Siyasî Akşam GazetesiGazetemize gönderilen mek-
tuplar Başmuharrir adresine
gönderilmelidir.

TASARRUF BONOLARI

Dün birkaç yüz bin
liralık bono satıldı!Kızıl cephede
Çek alayları.."Yekateri-
noslav", ne
çabuk
unutuldu?Cekler Yekaterinoslav'a
hücum etmişlerdi. Bu sıra-
da, şehirde mahpus bulunan
Çar İkinci Nikola ile Gran-
düşesleri, Çaricayı ve veli-
ahdi kurtarmak istemişler-
di..

Nizamettin Nazif

Dünyanın en cehennemî har-
bine tutunmuş olan Moskova ile
Berlin, toprakları, tanklar, bom-
balar, mitralyözlerin ezip bi-
tiği parçaladığı taburları, alay-
ları, tümenlerin ve kolorduların
boğulmuşu doldurmak için, mü-
temadiyen, yeni ve taze kuvvet-
ler aramakta da meğduldürler.
İki tarafın başkumandanları
da, resmi tebliğlerinde, hergün
edipinin takviye kollarını ge-
cişceği yolların bombardman-
ından bahsederken kendi cep-
helerine yeni kuvvetler gelmiş
olduğunu bildirmektedir.Muharebelerin bütün dehşeti-
ne rağmen milyonlarca insandan
mürekkep orduların, üç dört haf-
ta erimesine imkân olmadıği-
na göre, iki tarafın da henüz çok
kuvvetli bulunduğunu kabul et-
mek lazımdır. Bununla beraber,
iki tarafın da, yarın bugünden
düşünmek lüzumunu hissetmeğe
başlamış olduğu açıkça görül-
yor.Almanlar, General Frankoya
aleli nutuklar söyleyerek, kardeş
muharebelerinin yaralarını he-
nüz tedavi edememiş olan İspan-
ya milletini kan fedakarlığına
davet ederken, Moskova da İngi-
lizer vasıtasıyla yaptığı bir pazar-
lık sonras, evvelce enterne et-
miş olduğu Çeklerle Lehistan
harbinde, esir edilmiş olan iki
yüz bin Lehli'nin silahlanmasını
ve Stalin hattına sürülmesini te-
min etmiş bulunuyor.1941 in bugünlerinde, Sovyet-
ler Birliğinde, yeniden bazı Çek
alaylarının teşkil edilmiş olması
bana, 1919 da, Yekaterinoslav'a
tasarruf etmiş olan Çek alaylarını
hatırlatıyor. Bu alaylar, 1914-
1917 yılları arasında, Rus Çarlı-
ğı, Karpatlarda Habsburg İmpa-
ratorluğu ile çarpışırken, silahla-
rı ve bütün ağırlıkları ile beraber,
Avusturya hatlarından kaçıp Rus
iletihiye etmişlerdi. Bunlardan
bir kısmını da cepheye esir al-
mış olanlar teşkil ediyordu. O ta-
hile Mazarik ile talebesi Benes
ve arkadaşları Çek istiklâlî bay-
rağını açmışlar, Avusturya İm-
paratorluğunun parçalanmasına
taliyorlardı.1917 de Çarlık devriliverince,
Rusya'da başlayan dahili muha-
rebelere karşı bu kuvvet, evvelâ
tarafın Fransızların tahriki ile
bir taraftan da yağma ve talan
konusu ile Beyazlara katılmışlardı.
Bulundukları yer, Çar İkinci
Nikola'nın, bütün ailesi ile birlikte
hapsedilmiş olduğu Yekaterini-
noslav kasabasına pek yakındı.
Kendilerini tahrik edenler, Çar
sareten kurtarılsa Rusya'da
başlayan ihtilâlin derhal sönece-
ğini ve Rusyanın kısa bir zaman-
da düzeliş tekrar harbe devam
edebileceğini umuyorlardı.Çar Yekaterinoslav'a tikmiş
olmaları, Çek alaylarını, dahili
savaşın iştirak edeceğine umma-
dıkları için boş bulmuşlardı.
Çekler, bundan istifade ederek
şehre yürüdüler. Hani neredey-
se şehri zaptedip Çar İkinci Ni-
kolayı elde ediverceklerdi.
Fakat bu sırada hiç beklenme-
dik iki mühim hadise oldu:Memleketin her tarafında, hal-
kın gösterdiği alâka mühimdir.
satış bugün de aynı harareti
muhafaza etti.

Beş yüz liralık bir bono...

Tasarruf bonoları satışa çıka-
rılmıştır.
Bunların tedavüldeki miktarı
25 milyon lirayı geçmemek üze-
re hazine kefaletini haizdir.
Vatandaşlarımız tasarruf bono-
ları almakla hem memleket mü-
dafaasına yüksek bir alâkalarını
göstermiş olacaklar, hem de fa-
za miktarda faiz alacaklardır. Bu
ün bankalarla şube ve ajansla-
rında, milli piyango idaresinin res-
mî satış gişelerinde, banka olma-
yan yerlerde de malsandıklarında
satılmaktadır.
Bonoların fiyatı da herkesin
kesesine uygun olmak üzere tesbit
edilmiştir. Bono satın almak na-
sıl bir formaliteye tâbi değilse
başkasına devretmek veya vâde-
sinde bedelini herhangi bir ban-
kadan milli piyango resmi gişesi-
den almak da hiçbir muameleye
tâbi değildir.
Bonolar, 5, 25, 100, 500 ve
1000 liralık kupürlerden mürek-
(Devamı 3 üncüde)

SürpAgop mezarlığında

1 milyon değil ya bir bakır
mangır bile çıkmadıKan, ter içinde savrulan
kazmalardan bir netice
çıkacağa benzemiyor

Define bulmak hılyası ile bir mezarlığın kazıldığını resmidir.

Moskovadaki
Amerikan
diplomatları
Kazan'a
gidiyorlar!Londra, 19 (A. A.) — Ameri-
ka najansının verdiği bir habere
göre, Moskovadaki Birleşik A-
merika büyük elçiliği memurları
Sovyet merkezini terk edip
"Kazan" şehrine gitmek emrini
almışlardır.Büyük elçi Steinhardt ile iki
yüksek memur Moskovada kala-
caklardır.
1 — Bolşevikler tam zamanın-
da yetişip Çekleri sürdüler.
2 — Çar İkinci Nikola ile Çar-
ice, Veliabd olan oğulları ve
kızları ile birlikte, esarengiz bir
surette ortadan kayboldular.
Yani kaybedildiler.
Tarihten ders aldığımız iddia
edenler, yalan söylüyorlar.
İşte 24 yıl önceki tarih bütün
hataları ve aksaklıkları ile teker-
rür edip duruyor. Ve, UzakşarkDün bir iki akşam gazetesile
bu sabah bütün gazetelerde Sürp
Agop mezarlığında bir milyon
liralık bir serveti kara göğsünde
saklayan bir mezar kazısında
bahsedilmektedir.
Define aramak cinneti yeni
bir şey değildir. İstanbul'da sık
sık rastlanan ve işitilen bir hikâ-
yedir. Bu havadan servet sahibi
olmak isteyenler, hayalleri geniş
bir takım adamlar, ikide bir, el-
lerine birer kazma ve kürek ala-
rak toprağın altına üstüne getirir-
ler, mezarlardan define çıkarmaya
çalışırlar. Bu sevdâ, yaz günle-
rinde daha yüksek bir ölçüde te-
sirini gösterir.Geçenlerde, Şehreminde de,
bir define bulunduğuy söylenmiş,
hafriyat yapılmıştır. Neticede ba-
kır bir yüzük bile çıkmadı, ya-
pılan kazı masraflı, cabaya gitti.
Dün, Sürp Agop mezarlığında
sabahleyin başlayıp akşama ka-
dar devam eden kazıda, henüz,
bir milyon değil ya, tek mangır
bile çıkmamıştır.
Bugün de sabahleyin erken er-
ken kazıya başlanmıştır. Fakat
gazetemiz makineye verilinceye
kadar, henüz bir ümit güneşi doğ-
mıyordu. Yalnız, define arayan-
larla, kazıcılar burak buram ter-
liyorlardı. Kazanlar yorgunluk-
tan, ötekiler de heyecandan...
Kolay değil, bir milyon bu-
Adami elbette terletir.FİN RESMÎ
TEBLİĞİLeningra-
da doğru..6 günde 150
kilometre
ilerledikBüyük bir Sovyet
kuvvetinin rü'at
hattını kestikHelsinki, 19 (A. A.) — Lenin
gradın zaptını hedef eden taar-
ruzumuza memur kuvvetler, Sov-
yet hatlarına derin surette gir-
mişlerdir. Ordumuz 6 günde 150
kilometre ilerlemiş ve bazı bü-
yük Sovyet kuvvetlerinin rü'at
hattını kesmiştir.Lenin mayın gemisi
ile 4 muhrip
zaptedildiAlmanlar Libav
tersanesini sağlam
olarak ele
geçirdilerBerlin, 18 (A. A.) — D. N.
3. nin salâhiyetli kaynaklardan
öğrendiğine göre Libav'un işga-
line buradaki tersane olduğu-
jibi Almanların eline geçmiştir.
Almanlar keza dört Sovyet de-
royeri ile "Lenin" mayın gemi-
sini de ele geçirmeye muvaffak
olmuşlardır.Salâhiyetli mahfillerin mütele-
ası sudur ki, Libav'un işgalinde
Sovyetler, Almanlara nisbetle
30 misli ziyat vermişlerdir.Bir Amerikalı gaze-
tecî, İngilterenin
silâh spekülâsiyonu
yapabileceğini
iddia ettiVaşington, 18 (A. A.) — Re-
isicumhur B. Ruzvelt, gazetecile-
re yaptığı beyanatta, ıcar ve iare
kanunu mucibince İngiltereye
gönderilen malmemenin ödenme-
si meselesinin daha görüşmeler
safhasında bulunduğunu ve bu-
na dair henüz malûmat olmadıği-
ni söylemiştir.Bir gazeteci, B. Ruzvelte şu su-
ali sormuştur:— İngilterenin mezkûr kanun
mucibince aldığı malmemeyi da-
ha yüksek bir fiatla başkalarına
satarak ondan istifade temin et-
mesi mümkün müdür?B. Ruzvelt, Amerikadan al-
nan malmeme veya diğer herhan-
gi bir yiyecek maddesinden istifa-
de etmek arzusunun İngilterede
beslenemeyeceği cevabını vermiş-
tir.mamıştı. Yalnız, define arayan-
larla, kazıcılar burak buram ter-
liyorlardı. Kazanlar yorgunluk-
tan, ötekiler de heyecandan...
Kolay değil, bir milyon bu-
Adami elbette terletir.

ARASIRA:

Kitap mezarlığı

Vakut gazetesinde "Kitap ser-
gileri" başlıklı, Resat Mahmut
imzalı bir yazı okudum.Muharrir bu yazısında "Ke-
lepir kitapların, seyyar kitap
satıcıların, Alaturka ve Ala-
franga kitap sergilerinden, Seks-
pir, Edgar Vallas, Mişel Zevako,
Göte, Jan Jak Russo vs. Garp
edebiyatının birer düsturu olan
bu büyük üstatların vitrinlerde

Yakın tarihten bir yaprak:

Kremlin'de geçirdiğim geceler...

Sovyetler birliğinin 200 milyon vatan-
daşından ancak 200-300 kişiye açılabilen
kapılardan ben de geçebiliyordum.

Yazan:

Nizamettin Nazif

[...Enist mücadelesinin, ilk esasları atıldığı
günlere ait meçhul tarihî hadiseleri bildiren bu mühim
röportajımız üçüncü sahifemizde devam ediyor.]

U. R. S. S. Cumhuriyeti Reisi B. Kalinin Kızıldoru Mareşalları ile birlikte...

RUS RESMÎ
TEBLİĞİKareli
cephesinde
zehirli gaz
kullandığı-
mız yalandır!Muharebeler
şiddetle de-
vam ediyor!Moskova, 19 (A. A.) — Sov-
yet resmi tebliği:Almanlar, Leningrad ve Mos-
kovaya doğru ilerlemeye çalış-
maktadırlar. Alman ordusu, gör-
düğü müthiş zararlarla rağmen,
cephemizin şimal ve merkezine
tevhil etmiş olduğu taarruzlara
devam etmektedir.Düne kadar şiklet merkezi
Smolensk'de olan bu muharebe-
ler şimdi, 176 kilometre daha
şimale doğru inkişaf etmektedir.
Cephede başka bir değişiklik
olmamıştır.Tayyarelerimiz, Tunadaki Al-
man gemilerini ve Sulinadaki pet-
rol depolarını muvaffakiyetle
bombardman etmiştir.Bir kafileyi muhafaza etmekte
olan Alman avcı tayyarelerini da-
ğıttıktan sonra, tayyarelerimiz 2
nakliye ve beş mavnadan mü-
rekkep olan kafileyi hücum et-
miş ve birkaç bomba atmıştır.Kareli cephesinde zehirli gaz
kullandığımızı dair olan iddiaları
tekip ederiz.Şehreden çekilen bir Uzakşark
aktörü: MATSUOKAYeni Japon
nazirinin sözleri,
işin nereye vara-
cağını hissettiriyorTokyo, 19 (A. A.) — Yeni
Japon Hariciye Nazırı Amiral To-
yoda, bu akşam beyanatta bulu-
narak, vazifesini asker olarak ifa
etmek azminde olduğunu söyle-
miştir.Nazır, sözlerine devamla de-
miştir ki:— Üçlü pakt imza edildiği va-
kit bahriye nezareti müsteşarlığın
da bulunduğundan vaziyetten
tamamen haberdar idim.Japonyanın vaziyeti değişmi-
yecektir.Macar resmî
tebliğiLondra, 19 (A. A.) — Macar
resmî tebliği: Ordumuz, düşma-
nı takibe devam etmektedir.Artık
Japonya,
kendi menfa-
atine uygun
bir yol
tutacakmış!Tokyo 19 (A. A.) — Yeni ka-
bineden bahsedilen gazeteler,
bundan sonra Japonyanın, kendi
menfaatlerine uygun yol tu-
tacağını yazmaktadırlar.Üç Akademi talebesinin
ölümüne sebep olan
şoför mahkemede...O sarhoş değilmiş, bir kazadır olmuş.
Arabasında bir bozukluk varmış...Üç münevver gencin ölümüne sebep olan şoför, hâkim hu-
zuru ndaHarbiyede feci bir otomobil
kazası olmuş ve Hasan adında
ralanarak hastahanece can ver-
miş şoförün idaresindeki otomobil
tramvay durak yerinde bekleyen
Kemal ve Fuat adında iki Aka-
demi talebesine çarparak kendi-
lerini öldürmüş, otomobil içinde
bulunan şoförün teyzesadesi Üni-
(Devamı üçüncüde)versite talebesinden İhsan da ya-
kazası olmuş ve Hasan adında
ralanarak hastahanece can ver-
miştir.
Şoför Hasanın dün ikinci ağır
cezada muhakemesine başlan-
mıştır. Hasan yakalandığı zaman
sarhoş olduğunu, arkada oturan
(Devamı üçüncüde)

Çorbada
TUZ

Bazı kanunlar ve bazı âdetler

Kanun korkusu, sert başları çekmemiş olsa, insanlar muhakka birbirlerini yerlerdi. Bunun için diyebiliriz Kanunlar, münârları ve mahiyetleri itibarıyla terbiyeyi birer unsur olmakla beraber, fert ve cemiyet üzerinde de korkunç hüviyetleri vardır.

Vazihî kanun, haksızlığa uğrayan, birbirinden zarar gören sosyal nizamları boz n, adam öldüren, hırsızlık yapan insanları adalet ve vicdan terazisinin kefesine koyarak cezalandırmak, haklıyı haksızdan ayırt etmek maksadıyla bir takım müeyyideler koymuştur.

Milletlerin kanunları, bazı suçlar hakkında, hep birbirlerine benzeyen hükümleri havidir. Fakat bazı cürüm ve kabahatlerde, milletlerin ceza felsefeleri birbirlerine çok aykırı, âmiyâne bir tabirle taban tabana zıd bir mahiyet arz etmektedir. Meselâ, Birleşik Amerika kanunlarında bizim mantığımızı uyandıran bir çok tuhaf hükümler vardır. Hâkimler, çok defa suçluları bizim gülmek telâkhi ettiğimiz cezalar vermektedirler. Hatta, Amerikalılar, bazan öyle kanunlar nesrediyorlar ki, insanın buna âdetâ inanmayacağı geliyor. Bunlardan başka, orada, çok eski zamanlardan kalma garip mevzuat kanunları da bugün hâlâ meriyet mevkiinde bulunmaktadır.

Maryland'da tatbik olunan bir kanuna göre, haftanın altı gününde, bir genç kıza görmeğe giden ve gece yarısına kadar onunla oturan delikanlı, o kızın nişanlı sayılabilir. Ve ana baba, onları böyle tanımaya mecburdur.

Ohio'da da güneş battıktan sonra meydanlarda, sokaklarda, umumî yollarda serbest dolaşan kedilerin kuyruklarına küçük birer fener takmak kanunla mecburî kalmıştır. İşin en garip tarafı, fenerin kırmızı ışık neşretmesi kanun icaplarındandır.

Nelerakoda da, Berberlerin sabahın saat yedisinden, akşamın saat yedisine kadar sarımsak ve soğan yemekleri bir kanunla yasak edilmiştir.

Bu kanunlardan bahsedişim, bunları istihza vesilesi yapmak, okuyucularımızın dudaklarında bir tebessüm çıkartmak değildir. Asıl maksadım, kanunların milletler arasındaki telâkhiatini tebariz ettirmektir.

Acaba bu kanunlar, bizde de tatbik edilseydi, nasıl bir netice verirdi? Berberlerin sarımsak ve soğan yemekleri menedilse ve bastobu hayvanların kuyruklarına ısıtıcı saçan fenerler veya ampuller konulsaydı, herhalde iyi olurdu. Çünkü, bu suretle hiç olmazsa, tras olurken ağızları kümes gibi kokan berber nefeslerini koklamaktan kurtulurdular. Bir taraftan da hayvanların kuyruklarına takılan fenerlerle yolunuzu, önünüzü görür, evlerimize giderken çukura ve gırtlığımıza kadar camurlara batmak tehlike ve felâketinden masun kalırdık.

Genç kızları ziyaret meselesine gelince, bunun iyi ve fena olup olmadığı hakkı da bir şey söyleyemeyeceğim. Ne yalan söyleyeyim, bu kadar ince işe aklım ermedi. Hem ermiş olsa da ne olacak? Ziyaret ettiğimiz genç kızlar yolu ki...

Münir Süleyman ÇAPANOĞLU

Kitap mezarlığı

Başı Birincide

2 — Memleketimizde Garp fısılları bilencilik pek az olsa bile, bu eserler, bir takım iyi ve kötü kalemler tarafından dilimize çevrilmiştir. Hatta bazı muharrirlerimiz bunları kendilerine malederek bizlere telif diye yutturmuşlardır. Bunun ne kadar acı bir şey olduğunu hiç düşünmemişlerdir. Biz gördüğümüz, duyduğumuz, hissettığımız şeyleri yazamayacak kadar, aciz miyiz? Eğer acizsek bunu hırsızlık yaparak bütün dünyaya ilan etmiyelim.

Garphların zekâları bizden fazla mıdır ki? Onları taklit edip, eserlerini kendi kalemlerinin birer mahsulü olarak gösterelim. Hem efendim kalem tutmak için ferti zekâyı ihtiyacı mı yok. Karşınusla muhit hayat gibi çocukluktan çıkmış sonra uşi çocukluktan çıkmış okuma yazma bilen biraz da istidat olan herkes başarabilir.

3 — Şehir Tiyatromuzun büyük sanatçıları tarafından oynanan Sekspir'in Oceanus eserlerini ter dökersek seyrettikten sonra tekrar okumaya nasıl tahammül ederiz? Sonra o güzel eserler nasıl kellep olmaz?

4 — Yerli eserler ise! Bir kâğıdı müstesna olmak üzere hepsi birbirini aynı ve okunamıyacak kadar zayıftır. Bu zayıflet onlara acaba kadınların zayıflama rejiminden mi geçti. Eğer böyleyse biraz balık yağı icrilemesi lâzım gelir. Fakat zannediyorum ki bu zayıf eserler kültürüne bütün dünyanın balık yemeyi istiklalini yetmez. Bu zümrenin içinde isimleri büyük şükseleler kazanan muharrirlerimizden de vardır.

Bana öyle geliyor ki bu muharrirler birer eser yaratmak için değil isimlerini vitrinlerde reklâm ederek unutturmak için, kaleme kağıda bir takım satırlar karaladıktan sonra birer kap takip bir de isim koyarak piyasaya dağıtıyorlar. Kitaplar ilk partide

İmzaların tasirile adetâ kapışıyor. Bu halden memnun olan kütüphane sahibi eserini müel liffine kesesini cömertçe açıp, kitabı bir kaç bin daha bastırıyor.

Fakaaat, aradan bir hafta geçiyor, ya geçmiyor, kapıştlar kitap yirmi otuz kuruş oksigine azemetti sahanelerle yine vitrinlerdeki tahtlarına, kaldırım köşelerine oturuyorlar. Bazen de zıvıllılar çekirdek, leblebi, külahi olarak kullanılıyor.

5 — Eski Türkçe yazılmış bazı kıymetli eserler hâlâ yeni Türkçe ile basılmıştır.

6 — Yeni Türkçeye çevrilmiş olanlar yeni lisana göre tashih edilemediği için okunamıyacak kadar ağırdır.

7 — Yerli eserlerimizin mevzuatı hemen hemen birbirini ayırır. Şu halde bir tekniği o kuduktan sonra diğerini okumaya ihtiyaç kalmıyor.

8 — Eserler üzerinde isimlerin ve fiyatlarında pek fazla tesiri olduğunu unutmamalıyız.

9 — Garp edebiyatında bazan böyle eserler vardır ki, bunların esprileri ve tezleri bizim için pek zayıftır. Meselâ: Mark Twen'in hikâyeleri bize tuhaf ve mânâsız geliyor. Çünkü, Amerikan espiri ve tezleri bizi tatmin etmiyor.

10 — Deminde söylediğim gibi henüz muharrirlerimizde hic bir değişiklik yok. Olsa da bir kaçın aynı şeyi tekrarlamalarından çalma olduğu hemen meydana çıkıyor.

Biz biraz da yerli eserlerimizi kuvvetlendirmeliyiz ve eserlerimizde okuyucu kültürünün edebî, millî duyguyu ve fikirlerini kamçılayacak yerde terbiye etmeliyiz. Eserlerimizin mevzuatlarını doğrudan doğruya yaşayışımızdan alıp, tezlerimizde vakâlarım karşısında nasıl hareket etmek lâzım geldiğini a-cıkça anlatmalıyız.

Bunlar olmadıkça biz edebiyat ve fikir âleminde mitema-diyen emeldiyeceğiz.

GÜZİN GÜRMAN

Yakın Tarihten bir sahife: 3

“Kremlî,,nde geçirdiğim geceler İhtilâl,halka,sarayı yıkacağını vadetmişti, bu vaad yerine getirilmiş değildi.

Bilakis, yepyeni bir teşkilât, yepyeni bir teşrifat ile yepyeni bir saray kurulmuştu

Hassa kazaklarına ait nöbet kulubelerinde şimdi, süngülü
tüfeklerine dayanan kızıl hassalar vardı

Yazan :
Nizamettin Nazif

Kremlin sarayının iki mühim kapısı vardır. Bunlardan biri Kızıl meydana açılır, diğeri ise, Sovyetler Birliğinde en büyük kudreti temsil eden müessesinin bulunduğu Mohavaya konagına...

Bu ikinci kapı, sarayı, hendekleri üzerine atılmış geniş bir asma köprü ile şehre bağlar. Mohavaya konagını sağınıza ve çarlık devrinde has ahır olarak kullanılmış iken 1923 de merkez garajı haline sokulmuş bulunan sarı boyalı büyük bir binayı (1) solu-nuza alarak Moskova caddesinden bu köprüye ve ulaştır-gı kapıya bakınız mı, Kremlin en heybetli görünüşi ile gözünüze vurur.

1917 den sonra, dünyanın her tarafına yayılmış olan Bolşevik propagandasının bir yükü iddiası şu omustur:

«Lehistana Sibirya ve Karadenizle Baltık arasında uzanan engin topraklarda, carların en elikanlı olan canavar müthiş İvan zamanında yaşamış insanlar, saraya karşı nasıl bir korku, dehşet ve nefret duymuşlarsa, bunların İkinci Nikola devrinde yaşamış olan çocukları da sarayı, aynı derecede bir korku, nefret ve dehşetle anmışlardır.»

Bu iddia tezkib edilebilir mi? Ne mümkün?

Fakat dünya tarihini bir mühim hakikatten mahrum etmemek için buna şu bir kaç satır ilâve edilebilir:

1917 den 1924 yılına ilk günlerine kadar geçen zaman içinde de bu vaziyet aynıyle berdevamdı.

Propagandacıların her köy de, her kasaba ve şehirde, durmadan dinlenmeden kardeşlik ve müsavat konseri vermelerine rağmen sınıf intizamlarını, marabalinin lâğvına, büyük sermayenin tepelenmesine, fabrikaların devletleştirilmesine ve toprağın parçalanıp köylüye dağıtılmasına rağmen Moskova vahşatın yüzde doksanı, Kremlin surlarına sürünmek ten çekinir ve bu kapıları gördükçe tedhiş eder, irkilir.

Carlığın bin bir hatasile devlet müessesesine karşı halkın kalbine doğmuş olan umumi nefret, kısa bir ser-vineten sonra olanca şiddetle yeniden alevlenmiş ben-ziyordu. Zira resmi palavra-ri haricinde, ortada değişen pek büyük bir şey yoktu.

Kremlin kapılarında, Car-

(1) Bu bina, Selimiyê kışla-sı kadar yüksek değildir. Fakat hiç olmazsa onun yarısı kadar geniştir.

Şoför hâkim
huzurunda

(Başı Birincide)

âğabeyi lie konuşurken kazanın vukubulduğunu, söylemesine rağmen dün mahkemede:

— Sarhoş degildim. İtığım bir şişe biraдан ibaretti. Kaza makineye birdenbire âriz olan bir sakatlık yüzünden oldu.» de-mistir.

Bundan sonra şahit olarak dinlenen Mehmet sunları söylemiş-tir:

— Kazayı yapan otomobil Harbiyeye doğru, iki tarafa yalpa yalpa yaza süratle gelyordu. Birdenbire direğe tosladı. Koup baktığım zaman birisi direk-le otomobil arasına sıkışmış, diğer birisi de birkaç metre ileriye fırlamış kanları içinde yatıyordu. Şoför o anda ifade veremeyecek derecede sarhoştur. Korna çalıp çalmadığını bilmiyorum...

Daha birkaç şahit dinlendikten sonra mahkeme başka bir güne bırakılmıştır.

Yazan :
Nizamettin Nazif

İğün, uzun sakallı, kocaman kalpaklı hassa kazakları kalkmıştı, fakat nöbet yerleri olduğu gibi bırakılmıştı ve bu nöbet yerlerinden süngülü tüfeklerine dayanarak şehre bakan Kızıl hassaların kur-mızı yıldızlı boz kukuletaları, halka, kazakların kalpak-ları kadar korkunç bir tehdit fırlatıyordu.

Sarayı yıkmak için köy köy, kasaba kasaba, şehir şehir, sokak sokak aylarca çarpışmış olanlar, sarayın yıkıl-madığını, yıkılamayacağını, bilakis, yepyeni bir teşkilât ve yepyeni bir teşrifat ile Kremlin'in korkunç bir si-hate ulaştığını görüyorlardı.

Yıllarca, halkın içinde tahrikât yaparak Kremline yumruk salmış olanlar, Carlığın devirir devirmez, valizlerini alıp boşalan Kremlin dairele-rine yerleşmişlerdi. Ve so-kaktan saraya yeni girenler, burada asırlar geçirmiş olan-lardan asla daha az addedile-meyecek bir dikkatle, demir kapıları halkın suratına ka-pamışlardı.

İstiklâl mahkemeleri ile bir türlü anlaşamamış olmak yüzünden, hâkimiyeti milli-yenin ilk neşriyat direktörü olan beş bir gün, kıpkızıl Bolşevik kesilivermişim. Po-

Kısa

Haberler

★ Gelecek haftadan itibaren Madanyadan gelen vapurlar pazartesi ve İstanbuldan giden vapurlar da cumartesi günleri İmrâya uğrayacaklardır. İmrâya bir de iskele yapılacaktır.

★ Edirnekapından Otakılara giden yola 11 elektrik lâmbası konulacaktır. Tıkna işine başlanmıştır.

★ Ada plâjları arasında vapur seferlerine ay basından itibaren başlanacaktır. Ayrıca bir de kusu pisti açılacaktır.

★ Amerika'ya yapılacak dü-lünün deniz seferlerinden şimdilik vazgeçilmiştir.

★ Hürriyeti ebediye ile Kâğıthane arasındaki yol katran yapılacaktır.

★ Bu yıl, şehrin içinde ve sur-dışında yapılan yollara 1 buçuk milyon lira sarfedilmiştir.

★ İzmir fuarı için vapur ve trenlerde ilâve seferleri yapı-lacaktır. Seferler önümüzdeki ayın ilk haftasında başlanacaktır.

★ Bilet ücretlerinde de yüzde elli tanzilât yapılacaktır.

★ İstanbul - Uzunköprü ara-sındaki trenlerde ilâve seferleri yapılmıştır. Postalar, tarife ha-rici olacak ve ihtiyaca göre her iki taraftan hareket ettirilecek-tir.

★ Çocuk Esirgeme kurumu köy ve nahiyelerde subeler aç-acaktır. Bu subeler mintakaların-daki aklımiya muhtaç çocuklar tesbit ederek ihtiyaçları karşı-lamak üzere tedbirler alacaktır.

★ Dehşetli Vekili, dün vilâ-yette asker ailelerine yardım-yardım işi hakkında alâkadar-lardan izahat almış ve bazı di-rektifler vermiştir.

★ İkmal katan talebeyi ha-zırlamak üzere muhtelî kaza-biride açılan İkmal kursları faa-liyetlerine devam etmektedir. Kurslara 7618 talebe devam et-mektedir.

★ Maliye meslek kurslarına lise ve orta okul mezunu tale-be alınacaktır. Talebe okurken, ay-ta otuz lira ücret alınacaktır.

lisin raporları ve istiklâl mahkemesinin ard arda ver-diği kararlar, yazarınun sosyal bir ihtilâlin beyanına meleri gibi telâkhi edilebilece-gini iddia ede ede meafa il hâpishane arasında dolaş-dolaş, nihayet bir gün ben d kendimin hakikaten Bolşevi- olduğuna inanır gibi olur- ve ihtilâlin en ateşli günle-rinden birinde, soluğu Ru-yada almıştım.

Fakat ilk hayal kırıklığın Sivastopolda, Kırım topra-ğına ayak bastığım anda uğr-dım. Kefe, Yalta, Balıklıov: Odesa, Harkofu ve Krasnıy Zaporozya vilâyetinin köy v kasabalarını dolaşp Ukray-na'yı Potljura ile anarsı Mahno'nun delik deşik etti-ği bir şehirde Aleksan-drovsk'a etrafa kulak ver-dikten sonra 1917 ihtilâlini bir dünya meselesi olarak ziyade bir Rusya meselesi e-dedilmesi lâzımgeleceği net-cesine varmıştım. Bunun cindir ki Moskovaya varıl-tan sonra, etrafındakiler bir Marksist ihtilâli hülya ile değil, realist ve hâdiser bir gazeteci gözlüğü ile se-redebilmiştir.

Komintern'in dördüncü e-han kongresine iştirak etme-ğe davet edilmiş olduğun-icin Sovyetler Birliğinin 11 yüz milyona yakın vatanda-şında ancak iki üç yüz kişiye açılabilen bütün kap-lar, bana da açılabilirdi. (Devamı var)

Tasarruf bonoları

Başı Birincide

keptir. Bonoların bir faydası da faizin peşin olmasıdır. 3 ay vâ-deli bir tasarruf bonosu yüzde dört, altı ay vâdeli bir tasarruf bonosu yüzde beş, bir senelik bo-no yüzde altı faiz getirmektedir. Faizler bono alınırken bono kıymetinden tanzil edilmek suretile ödenecektir. Yani bir senelik bir bono için 94 lira verilecek ve bu na mukabil bir sene sonra 100 lira alınabilecektir.

Tasarruf bonosunun istenildi-ği anda paraya tahvil mümkün-dür. Vade dolmadan paraya ih-tiyaç hâsıl olursa, herhangi bir müraacaat kâfidir. Bankalar bunu faizinden yüzde yarım noksanla bonoyu derhal iskonto ederek bonoya yatırılan parayı geri ve-recektir. Tasarruf bonoları bor-sada kote edilecektir. Bono faiz-leri her türlü vergi ve resimden muafır.

Dün piyasaya çıkarılan tasarruf bonolarına halk tarafından büyük bir alaka gösterilmiş, herkes kesesine göre bunlardan, birer, ikişer almıştır. Dün birkaç yüz bin liralık bono satılmıştır. Bonolar bugün de aynı tahâlik ve alaka ile satılmaktadır.

★ Maslek yolunda vukubulan kazaları önlemek üzere, yolun bütün etrafına beyaza boyanmış istikamet levhaları, ağaçlara da ayrıca beyenlmil işaretler ko-nacaktır.

★ Kartal belediyesinin tefti-gine başlanmıştır.

★ İskenderun limanının tes-kilat kadrosu takviye maksadi-le şehrimizden 150 kişilik bir ka-file İskenderuna gönderilmiştir.

★ Dün bir altın fiatı 25 lira 30 kurustu.

★ İnşaatı noksan kalan bina sahiplerine çimento dağıtılacak-tır. Her bina sahibi bir müfre-dat listesi hazırlayarak çimento-yu buna göre alacaktır.

★ Alpullu şeker fabrikası bu ay sonunda faaliyete geçecek-tir.

★ Yoksul çocuklara Yardım Birliği çocuk bahçelerine devam eden fakir talebelerden dört yüzüne ikinci kahvaltısı verme-ğe başlamıştır.

En Son Havadis'in zabıta romanı : 16

GÖRÜNMEYEN KATİL

Türkçeye Çeviren: Faruk Fenik

Ona sual dolu bakışlarla yanılmadığını lütfen bana söy-baktım. Bir şey anlamamıştım. — Bu mendil, diye devam etti. Adamaklı kirli. Üzerin-de camur lekeleri var... Hem kızı bir toprağın camuru.. Bununla bir şey silmişler.. Kızıl camurlu bir şey silmişler.. — Fakat neyi silmiş olabilir ler?.. dedim. Bundan ne mânâ çıkarabiliriz?

— Dur bakalım.. biraz dü-şünelim.. şimdilik elimizde bundan başka bir iz yok.. dur. Dur... Dur hele... Birden durmuşuk. Gittik-çe artuk bir alaka ile cesede bakıyordu. Derhal eğildi. Ö-lünün yanına diz çöktü. Can-ız eli eline aldı. Ben, bu elin sıkı sıkı kapalı olduğunu ve parmakların bir şey üzeri-ne kilitlenmiş olduğunu o za-man farkettim. Arkadaşım ya-vas yavaş yumruğu açtı. Ayu-cunun içinde iri yaldızlı bir küme vardı.

— Bir şey düşünmüyorum. Okuması bitince hepimizi bir düşünceydi aldı. Bu hikâ-yenin üzerinde bırakmış tesiri imkânı yok anlatamam. Er-zuannat materyalistlerin bile batıl addettikleri iktidatlara kendilerini kapırdıkları çok vakidir. Ve bu hatıraları nak-leden adamın anı ölümü ile a-ile arasında suyu bulan efsa-ne arasında bir münasebet gör-memenin imkânı yoktu. Bun-dan başka zavallının, büyük bir mirasa konduğuna haber aldığı zamanki sevinci gözü-nün önünde canlandığı me-

— 1 —

Clarkson Parry, kitabı a-ldı ve yüksek sesle ilk sayfalar-ma başladı.

— Alın da siz de okuyun, dedi. Bana bu hususta fikri-nizi bildirin. Garip bir hikâye okuyacaksınız. Şimdiki halde ben, o kadar heyecanlanm ki, hiç bir şey düşünmüyorum.

Okuması bitince hepimizi bir düşünceydi aldı. Bu hikâ-yenin üzerinde bırakmış tesiri imkânı yok anlatamam. Er-zuannat materyalistlerin bile batıl addettikleri iktidatlara kendilerini kapırdıkları çok vakidir. Ve bu hatıraları nak-leden adamın anı ölümü ile a-ile arasında suyu bulan efsa-ne arasında bir münasebet gör-memenin imkânı yoktu. Bun-dan başka zavallının, büyük bir mirasa konduğuna haber aldığı zamanki sevinci gözü-nün önünde canlandığı me-

EMPEKTÖR THOMSON'UN VARDIĞI NECİCELER

Gözlerim faltaşı gibi açıl-mıştı: — Jimmie! diye haykırdım. Bu işi bir kadın mı yaptı der-ân?

Arkadaşım yüzüne bir müd-det konuşmadan baktı. Sonra itigineyi eline aldı üzerinde ip iğler vardı. Koparken üzerin-le biraz da kumaş kalıncı. Clarkson - Parry.

— Evet.. Hakikaten bir el-Aseden Kopmuş. He mide umu miyetle erkekler buna benzer itigine kullanmazlar. Böyle ol-masına rağmen bir karar ver-nekte de acele etmiyeim. Mer-jeyi yine yerli yerine koyayım la bir de polis görsün. Sonra la etrafa bir göz daha atalım. Belki eneteresan bir şeyler bu-luruz.

Düğmeyi yine ölünün ayu-cuna koydu. Parmaklarını yine aktı sıkı kapadı. Sonra odayı bir dolaştı. Yazıhanenin önün-le durdu. Gözün içindeki ka-ğüller bir gözden geçirdi. Ye-ğil kaplı bir kitap buldu. Yap-aclarını kırtırdı. Sonra kiti-bı kapıyarak kolunun altına sı-kırdı. Buna da «artık gör-nek istediği şeyi gördüğünü» söyledi.

Odanın kapısını iyice kapı-yarak beni sofaya götürdü. Raymond ile Lattimer, orada ateşin karşısına oturmuşlar, sessiz, sedasız pinekliyorlardı. Arkadaşım saatine bakarak on-lara:

— Çocuklar, saat 11 buçuk dedi. Lattimer polis acaba ka-ğat gelir? Yarmıda burada bu-lunur her halde. Siz de odanı-za çıkınız. Bir saat kadar uyu-mağa çalışmanızı tavsiye ede-rim. Polisler geldikten sonra istirahate vaktiniz olmalıyca. Çannı çaldığını her halde işi-tirsiniz.

Lattimer: — Pekâlâ öyleyse Ray-mond siz de biraz söz dinleyi-niz. Haydi sizinle beraber şu odaya gidelim. Bakın ne güzel. Ateş te yanıyor. Biraz dinle-nelim.

Biraz sonra, çalışma odası-nın yanındaki kütüphane oda-sında, ateşin karşısına geçmiş oturuyorduk. Clarkson Parry yeşil kaplı kitabı Raymond'a uzattı. Bunun bir dosya oldu-ğunu ve içinde makinede yazıl-mış kağıtlar bulunduğunu fark-ettim. Arkadaşım:

— Bunu, yazıhanede bul-dum, -dedi. şöyle bir göz attım ve ağabeyimizin hatıratı oldu-ğunu anladım. Gözüme ilisen bir kaç cümleden, araştırmala-rımızda bize yol gösterecek ma-lûmatı ihtiva ettiğine zahip ol-dum. Siz de bir gözden geçiri-niz de bu tahminimde yanlış

yanılmadığını lütfen bana söy-leyiniz. Tahminim doğru ise, bizi alâkadar eden parçaları yüksek sesle okuyunuz.

Raymond, isteksiz isteksiz elini uzattı, kitabı aldı, yorgun tavırlarla sayfaları çevirmeye başladı. Faka tat sonra bu yor-gun hâli birden yok oldu, ve canla başla okumaya devam et-ti. Bir çeyrek saat kadar bütün alâkasını okuduğuna vererek dosyayı devirdi. Sonra efinde ki kitabı dizlerinin üstüne b-rakarak bakışlarını yanan ate-şe dikti. Bütün hali büyük bir hayret ifade ediyordu. Birden arkadaşına dönerek:

Clarkson Parry, kitabı a-

ldı ve yüksek sesle ilk sayfalar-

ma başladı.

— Alın da siz de okuyun,

dedi. Bana bu hususta fikri-

nizi bildirin. Garip bir hikâye

okuyacaksınız. Şimdiki halde

ben, o kadar heyecanlanm ki,

hiç bir şey düşünmüyorum.

Okuması bitince hepimizi

bir düşünceydi aldı. Bu hikâ-

yenin üzerinde bırakmış tesiri

imkânı yok anlatamam. Er-

zuannat materyalistlerin bile

batıl addettikleri iktidatlara

kendilerini kapırdıkları çok

vakidir. Ve bu hatıraları nak-

leden adamın anı ölümü ile a-

ile arasında suyu bulan efsa-

ne arasında bir münasebet gör-

memenin imkânı yoktu. Bun-

dan başka zavallının, büyük

bir mirasa konduğuna haber

aldığı zamanki sevinci gözü-

nün önünde canlandığı me-

(Daha var)

Adliye haberleri

Bir posta memuru

mahkûm oldu

Zimmetine para geçirmek-

ten suçlu Galata postahanesi es-

ki havale memuru Hikmetin

muhakemesi dün ikinci ağır ce-

zaza neticelenmiştir. Maznun

be sene ağır hapse mahkûm

edilmiş fakat yasının küçük ol-

ması dolayısıyla cezası iki sene

bir aya indirilmiştir.

★ Birkaç gün evvel bir tavuk

yüzünden Kudüs isminde bir

gençi öldürmekten suçlu Veli-

nin muhakemesine dün birinci

ağır ceza mahkemesinde devam

edilmiştir.

Geçen celsede hazır bulunmı-

yan şahit Halit dinlenilmiş ve

suçunun vekili bu cinayet da-

vasını henüz üzerine aldığından

ve davadan haberdar olmadığın-

dan muhakeme müdafae için ö-

nümüzdeki pazartesi gününe

talik edilmiştir.

★ Dün ağır ceza mahkemsin-

de hâdisse çıkaran katil Zeki-

nin bu hâdisse için yapılması lâ-

zım gelen muhakemesi, kardeşi

Sıtkının dün hâdiseden korka-

rak gelmemesi yüzünden ya-

pılamamıştır.

Pencered

